

Університет державної фіскальної служби України

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»
Заснована 2015 року і є продовженням започаткованої 2001 року
серії «Митна справа в Україні»

МОЛОДІЖНИЙ ПОДАТКОВИЙ КОНГРЕС

Збірник тез

20 травня 2020 року

Електронне мережеве видання

Ірпінь

2020

УДК 336.221.4 (477)(06)
М 34

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Університету ДФС України
(протокол № 6 від 28.05.2020)*

Редакційна колегія:

Пашко П. В., д-р екон. наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (голова); Шевчук О. А., д-р екон. наук, професор (заступник голови); Драган О. В. д.ю.н., доцент, Ярова О. А., канд. фіз.-мат. наук, доцент, Чмелюк В. В. к.ю.н., Коротун В. І. к.е.н., с.н.с., Христокін Г.В. д.філос.н., професор, Горбовий А. Ю. д.т.н., професор, Кужелєв М. О. д.е.н., професор, Малинський І. Й. к.фіз.вих., професор, Мацелюх Н. П. д.е.н., професор, Топчій В. В. д.ю.н., професор, Швабій К. І. д.е.н., професор, Цюпа О. П. к.е.н., Биховченко В. П. к.е.н., доцент.

М 34 Молодіжний податковий конгрес [Електронне видання] : збірник тез (м. Ірпінь, 20 травня 2020 р.). – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 1347 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні»; т. 148). – PDF-формат, інституційний репозитарій.

Збірник містить матеріали Молодіжного податкового конгресу, що проходив 20 травня 2020 року на базі Університету державної фіскальної служби України.

Публікації відображають результати наукових пошуків авторів, присвячені висвітленню актуальних питань, пов'язаних з реформами в управлінні публічними фінансами та їх науковим забезпеченням; захистом національних податкових та митних інтересів України; публічним та приватним інтересом в оподаткуванні, податковим комплаєнсом в умовах України; діджиталізацією в публічних фінансах; інституційними викликами в фінансових розслідуваннях; соціогуманітарною проблематикою системи забезпечення економічної безпеки України та ін.

Видання розраховане на широке коло читачів, які цікавляться окресленою проблематикою.

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів.

УДК 336.221.4 (477)(06)

© Університет державної фіскальної
служби України, 2020

ДІДЖИТИЛІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ І МЕТОДИ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Тучак Т. В.

М'ялик М. С.

Ткаченко В. О.

618

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ В УКРАЇНІ: РЕАЛІЇ ТА ВИКЛИКИ

Громова Т. М.

Некраса Г. С.

621

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ У СФЕРІ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ ТА УПРАВЛІННЯ

Никитченко Н. В.

Петручик А. В.

624

ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ТА ЇЇ ПЕРЕВІРКА

Пілевич Д. С.

627

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО КОНТОРОЮ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Колісник О. П.

Посесор О. В.

633

Сухін І. К.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ КРИПТОВАЛЮТ

Корж М. А.

Прокопчук В. М.

637

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Одинець В. А.

Сем'янків Д. О.

640

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІТ РИНКУ В УКРАЇНІ

Артем'єва О. О.

Слотіна К. Е.

643

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Вергелюк Ю. Ю.

Старинець Д. Г.

646

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

Ковальова М. В.

Талько Д. С.

650

ВПРОВАДЖЕННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ

Колісник О. П.

Терновий Д. С.

653

РОЛЬ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСАХ

Колісник О. П.

Трояновська Р. П.

657

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ: БОРГОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ

Погорєловська І. Д.

Турпак В. С.

661

відбуватися формування кадрового потенціалу, комплексна синхронізація всіх видів діяльності, розвиток культури та компетенцій інформаційного обміну, модернізація ІТ-систем, застосування аналітики та Big Data.

Список використаних джерел

1. Про концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України № 67-р від 17.01.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/proshvalennyakonceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zahodivshodo-yi-yi-realizaciyi/> (дата звернення 07.05.2020).
2. Гудзь О.Є. Цифрова економіка: зміна цінностей та орієнтирів управління підприємствами. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2018. № 2(24). С. 4–12.
3. Про Концепцію Національної програми інформатизації. Закон України № 75/98 від 11.08.2013. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 09.05.2020).
4. Соколова Г.Б. Деякі аспекти розвитку цифрової економіки в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1(51). С. 92–96.

Вергелюк Ю. Ю.,

к.е.н., доцент кафедри фінансових ринків,
Університет державної фіскальної
служби України

Старинець Д. Г.,

студентка ННІ ЕОМС
Університет ДФС України
М. Ірпінь, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВРЕГУЛЮВАННЯ ОБІГУ ПОХІДНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ В УКРАЇНІ

Ринок похідних фінансових інструментів, або деривативів, є одним з найбільш швидко зростаючих сегментів фінансового ринку. Деривативи роблять величезний внесок у розвиток економіки і збільшують ефективність ринку за рахунок більш точного визначення ціни фінансового інструменту у процесі

вільних біржових торгів. Завдяки широким можливостям ринок похідних фінансових інструментів привертає велике коло учасників: від приватних спекулянтів до ризик-менеджерів великих організацій. Ф'ючерсні біржі за допомогою використання похідних інструментів дозволяють швидше реалізовувати товар, прискорювати повернення авансованого капіталу в грошовій формі.

На думку науковців, практиків похідні інструменти набувають особливого значення не стільки завдяки об'ємам угоди, скільки відкриттю ними можливостей по-новому розуміти, оцінювати та змінювати фінансовий ризик. Завдяки деривативам складні ризики, поєднуються в традиційних інструментах, можуть ділитися на складові, які управляються незалежно і, як правило, більш ефективно.

Характерною рисою останніх десятиліть є бурхливий розвиток похідних фінансових інструментів – деривативів, основою яких, як правило, виступають фінансові інструменти, що обертаються на готівковому ринку (акції, облігації). До фінансових деривативів належать ф'ючерси, опціони, опціони на ф'ючерсні контракти й свопи, депозитарні розписки та ін. Усі ці інструменти відіграють важливу роль в управлінні ризиками [3].

Похідні фінансові інструменти мають дві основні ознаки «похідності». По-перше, в основі завжди лежить базовий актив, а, по-друге, його ціна найчастіше визначається на основі ціни базисного активу. Інструментом, що лежить в основі будь-якого похідного інструменту, можуть бути грошові кошти, товари, цінні папери, майно, права, індекси, а також ринкові механізми [5].

Одним із важливих похідних інструментів є своп. Постановою Правління Національного банку України прийнято «Положення про порядок та умови торгівлі іноземною валютою», яке визначає валютний своп як валютні операції за договором, умови якого передбачають купівлю (продаж, обмін) іноземної валюти зі зворотним її продажем (купівля, обмін) на певну дату в майбутньому з фіксацією умов цих операцій (курсів, обсягів, дат валютування тощо) під час укладання договору.

Формальне визначення форвардного контракту дуже подібне до визначення ф'ючерсу. Відмінність полягає в тому, що форвард укладається поза біржею, як правило, з метою реальної поставки відповідного активу (акцій, облігацій, валюти, товарів) для страхування від можливих несприятливих цінових змін на даний актив [4].

Основою фінансових інструментів є цінні папери – це грошові документи, що засвідчують право володіння або відносини позики, визначають

взаємовідносини між особою, яка їх випустила, та їх власником і передбачають, як правило, виплату доходу у вигляді дивідендів або процентів, а також можливість передачі грошових та інших прав, що впливають з цих документів, іншим особам [1]. Облік прав власності на похідні цінні папери ведеться згідно вимог чинного законодавства.

Похідні фінансові інструменти купуються та продаються на фондовому ринку. Фондовий ринок (ринок цінних паперів) - сукупність учасників фондового ринку та правовідносин між ними щодо розміщення, обігу та обліку цінних паперів і похідних (деривативів). Розміщення похідних (деривативів), базовим активом яких є право на отримання інвестиційних сертифікатів, не допускається.

Суттєвою перешкодою обігу похідних цінних паперів є відсутність чітких правил їх обігу. Вирішення цього питання можливе шляхом прийняття спеціального нормативно-правового акту. У Верховній Раді України зареєстровано законопроект «Про похідні (деривативи)». Відповідно до проекту, "похідний (дериватив) — фінансовий інструмент, який засвідчує зобов'язання та/або право на придбання (продаж) базового активу та/або проведення грошових розрахунків у майбутньому в установленій строк за ціною і на умовах, визначених у день засвідчення зобов'язань". Законопроектом пропонується встановити вимоги до похідних (деривативів), їх випуску та обігу, організаторів торгівлі та торговців похідними (деривативами), а також порядок державного регулювання у зазначеній сфері [7]. Вважаємо за необхідне прийняття такого нормативного документу.

Ринок похідних цінних паперів успішно функціонує за умови розвинутого ринку цінних паперів та можливості прогнозувати тенденції на ринку та в економіці в цілому. Нажаль, в Україні обидві умови незадовільні, що перешкоджає ефективному розвитку ринку, що знаходить своє відображення в динаміці його показників. На сайті Національної комісії у звітах по статистиці добре видно, що ринок деривативів упродовж останніх трьох років скорочується. За підсумком 2018 року обсяг торгів деривативами становив 2,71 млрд грн. У загальній структурі обсягів торгів на ринку цінних паперів частка обсягу торгів деривативами становила 0,46% сукупного обсягу торгів на фондовому ринку. Обсяг торгів деривативами на біржовому ринку у 2018 році становив 2,65 млрд грн. Якщо розглядати в розрізі за видами ринків, то всі операції здійснювалися в секції строкового ринку [8]. Саме тому, з огляду на гіпердинамізм сучасного світу та посилення транскордонних взаємозалежностей економічних структур, нестабільність, з одного боку, є об'єктивним явищем, особливо, якщо це

стосується складної, з позиції регулювання, нематеріальної площини фінансових послуг [2]. Ринок похідних фінансових інструментів – яскравий приклад такої сфери.

Отже, на даному етапі розвитку фінансового ринку та економіки України в цілому потрібно впроваджувати кардинально нові фінансові інструменти для подолання негативних та несприятливих явищ у національній економіці. Одним з таких інструментів є опціон, використання якого з часом обов'язково призведе до покращення економічних показників багатьох галузей вітчизняної економіки. Похідні фінансові інструменти є дешевим та ефективним інструментом управління ризиками, яким виробники і споживачі піддаються через зміни процентних ставок, цін на товарних ринках, курсів валют та інших факторів.

Список використаних джерел

1. Бутенко. О. І. Похідні фінансові інструменти: суть, роль НБУ у їх використанні банківською системою: м. Київ, 2016. 360 с.
2. Вергелюк Ю.Ю. Соціально-економічні наслідки резистентності фінансового ринку. Актуальні економічні, фінансові та правові питання в умовах євроінтеграції та глобальної конкуренції : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції 26–27.02.2019. Ірпінь : УДФСУ, 2019. С. 42–44.
3. Грабчук О.М. Особливості обігу фінансових інструментів в Україні, 2013. 220 с.
4. Похідні фінансові інструменти. Фінансовий ринок : веб-сайт. URL: <https://ua-referat.com> (дата звернення: 29.04.2020).
5. Похідні фінансові інструменти та особливості їх використання: веб-сайт. URL: <http://studcon.org/pohidni-finansovi-instrumenty> (дата звернення: 29.04.2020).
6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 08 жовт. 2010 р. № 2601. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 02.05.2020).
7. Про похідні (деривативи): законопроект у Верховній Раді України від 20 лип. 2007 р. №4019. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Povidomlennya/11414.html> (дата звернення: 02.05.2020).
8. Річний звіт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку за 2018 рік: Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку від 23 трав. 2019 р. № 284. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/rtchniy-zvt-nktsprfr-za-2018-rk/> (дата звернення: 02.05.2020).

Наукове електронне видання

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

МОЛОДІЖНИЙ ПОДАТКОВИЙ КОНГРЕС

***Збірник тез
(м. Ірпінь, 20 травня 2020 року)***

Відповідальний за випуск *Д. Ф. Салахова*

Здано до друку 26.05.2020. Формат 60 × 84/16
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Times New Roman».
Друк. арк. 69,2.

Тираж 300 примірників. Замовлення № 892.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*